

HAUKIPUTAAN KIRKONKYLÄN KESKUSTAN KEHITTÄMINEN

YDINKESKUSTAN IDEAKILPAILU

KILPAILUOHJELMA 1.10.2007

SISÄLLYSLUETTELO:

1. KILPAILUKUTSU.....	3
1.1. Kilpailun järjestäjät, luonne ja tarkoitus.....	3
1.2. Kilpailuun kutsutut.....	3
1.3. Osanottajapalkkio.....	3
1.4. Palkintolautakunta.....	3
1.5. Kilpailuohjelman hyväksyminen.....	3
1.6. Kilpailun aikataulu.....	3
2. KUTSUKILPAILUN TEKNISET TIEDOT.....	4
2.1. Ohjelma-asiakirjat.....	4
2.2. Kilpailua koskevat kysymykset.....	4
2.3. Kilpailun ratkaiseminen, julkistaminen ja näytteillepano.....	5
2.4. Kilpailuehdotusten määrä ja käyttö.....	5
2.5. Kilpailuehdotusten vakuuttaminen.....	5
2.6. Kilpailun säännöt.....	5
3. KILPAILUTEHTÄVÄ.....	5
3.1. Kilpailutehtävän taustaa.....	5
3.2. Kilpailualue.....	6
3.2.1 Kaavoitustilanne.....	6
3.2.2. Rakennuskanta ja maankäyttö kilpailualueella sekä kortteleihin kohdistuvat in-	
tressit.....	7
3.3. Haukiputaan keskusta.....	9
3.3.1. Vahvuudet ja erityispiirteet.....	9
3.3.2. Liikenne.....	10
3.3.3. Suojelukohteet ja tarpeet.....	10
3.3.4. Keskustan kehittämistarpeet ja tavoitteet.....	10
3.4. Ideakilpailun tavoitteet ja suunnitteluohjeet.....	12
3.4.1. Kilpailuehdotusten arvosteluperusteet.....	12
4. EHDOTUSTEN LAADINTAOHJEET.....	12
4.1. Vaadittavat asiakirjat luonnosmaisina.....	12
4.2. Piirustusten esitystapa.....	13
4.3. Kilpailusalaisuus.....	13
4.4. Kilpailuehdotusten sisäänjätö.....	13

1. KILPAILUKUTSU

1.1. Kilpailun järjestäjät, luonne ja tarkoitus

Haukiputaan kunta on käynnistänyt Kirkonkylän keskustan kehittämishankkeen tavoitteena parantaa keskustan viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta sekä luoda paremmat toiminnalliset edellytykset 18000 asukkaana kaupallisten palvelujen keskukselle. Tämä edellyttää alueen ilmeen perusteellista kohentamista ja uudistamista sekä maankäytön suunnittelun kannalta lopulta asemakaavan muuttamista. Tulevan asemakaavan muutoksen pohjaksi on päätetty järjestää ideakilpailu, jolloin alueen tulevan maankäytön ratkaisemiseksi saadaan useita vaihtoehtoja. Kilpailu järjestetään kutsukilpailuna.

1.2. Kilpailuun kutsutut

Hankintailmoitus kilpailusta ilmoitettiin 23.8.2007 HILMA -tiedotuskanavalla. Kilpailuun ilmoittautuneiden joukosta valittiin neljä osallistujaa ennalta määriteltyjen kriteerien mukaan.

Kilpailuun valitut 4 osanottajaa:

- Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki
- Arkkitehtitoimisto Pekka Lukkaroinen Oy ja Jorma Hämäläinen/Plaana Oy
- Arkkitehdit M3 Oy, Jorma Hämäläinen/Plaana Oy ja Tiina Perälä/Näkymä Oy
- Linja arkkitehdit Oy ja Ramboll Finland Oy

1.3. Osanottajapalkkio

Kilpailun järjestäjä maksaa kullekin hyväksytyyn ehdotukseen jättäneelle osanottajapalkkiona 9000 € + alv 22%.

Palkkiot maksetaan Suomen arkkitehtiliiton kautta, joka pidättää 10 % kilpailijoiden nimeämän palkintolautakunnan jäsenen palkkiota (7%) sekä SAFA:n kuluja (3%) varten.

1.4. Palkintolautakunta

Puheenjohtaja:

Marjukka Manninen

Haukiputaan kunnanhallituksen jäsen

Sihteeri:

Janne Vierelä

kaavasuunnittelija

Jäsenet:

Markku Uusimaa

kaavoituspäällikkö

Pasi Vallivaara

kunnanjohtaja

Irma Pellinen

kunnanvaltuuston puheenjohtaja

Mirkku Valkola

Haukiputaan kunnanhallituksen jäsen

Pertti Villanen

Kehityspäällikkö, Haukiputaan kehitys Oy

Kilpailijoiden nimeämä jäsen:

Jussi Murole

Arkkitehtuuri-toimisto B & M Oy

Palkintolautakunta on oikeutettu kuulemaan tarpeelliseksi katsomiaan asiantuntijoita.

1.5. Kilpailuohjelman hyväksyminen:

Kilpailuohjelma on järjestäjän, palkintolautakunnan ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusihteerin hyväksymä.

1.6. Kilpailun aikataulu

Kilpailuohjelma liitteineen postitetaan samanaikaisesti kilpailijoille 12.10.2007
 Kilpailukysymykset 2.11.2007
 Vastaukset kilpailukysymyksiin pyritään antamaan 9.11.2007
 Kilpailuehdotusten sisäänjätö 11.1.2008
 Kilpailun tuloksen julkistaminen noin kuukauden kuluttua kilpailun päättymisestä.

2. KUTSUKILPAILUN TEKNISET TIEDOT

2.1. Ohjelma-asiakirjat

Ohjelma-asiakirjat sitovuusjärjestyksessä:

1. Tämä kilpailuohjelma
2. Kilpailuohjelman liitteet

Kilpailijoille luovutetaan seuraavat liitteet CD -levyllä:

- kilpailualueen ja tarkastelualueen rajaus
- kartat:
 - Haukiputaan opaskarttaote, pdf
 - pohjakarttaote, dwg
 - johtokartta, dwg
 - kiinteistörajat, dxf
- tiedot maanomistuksesta, pdf
- kiertoliittymän ja Revontien suunnitelmakartat
- luettelo ja kartta keskustan suojelukohteista
- keskustan viheryleissuunnitelma
- kaavat:
 - Kirkonkylän osayleiskaava, pdf
 - ote asemakaavayhdistelmästä, pdf
 - ote asemakaavayhdistelmästä, dwg
 - kaavojen vahvistusrajat ja kaavamerkinnot, pdf
- viistoilmakuvia alueelta
- valokuvia alueelta
- esiselvitysraportti
- 16.11.2006 kehittäjäpäivän raportti (Kristiina Laurila ja Mairit Toppi)
- yhteenveto talvella 2007 tehdystä ydinkeskustan kiinteistönomistajille suunnatusta kyselystä.
- seurakunnan ympäristösuunnitelma
- keskustan liikekeskushankkeen mahdollisen toteuttajan maankäyttöluonnos. Käsiteltävä liikesalaisuuden piiriin kuuluvana, ei julkinen asiakirja
- joukkoliikenteen reittikartta

Paperitulosteina luovutetaan:

- Haukiputaan opaskartta

2.2. Kilpailua koskevat kysymykset

Kilpailijalla on oikeus pyytää ohjelmaa koskevia selvityksiä tai lisätietoja. Kysymykset on tehtävä kirjallisina nimimerkillä varustettuna 2.11.2007 mennessä, kuoressa merkintä ”kilpailukysymyksiä”, osoitteella:

Haukiputaan kunta:

Maankäyttö, kaavasuunnittelija Janne Vierelä

PL 14, 90831 Haukipudas

Kysymykset ja palkintolautakunnan antamat vastaukset pyritään lähettämään kaikille osanottajille sähköpostilla viimeistään 9.11.2007.

2.3. Kilpailun ratkaiseminen, julkistaminen ja näytteillepano

Kilpailu pyritään ratkaisemaan kuukauden kuluessa kilpailun päättymisestä. Ratkaisu ilmoitetaan välittömästi ehdotusten tekijöille ja julkistamistilaisuudessa tiedotusvälineille. Ehdotukset pidetään nähtävillä Haukiputaan kunnantalolla kilpailulautakunnan päättämänä ajankohtana. Kilpailun tulos julkaistaan Arkkitehti-uutisissa ja SAFAn verkkosivulla www.safa.fi.

2.4. Kilpailuehdotusten määrä ja käyttö

Kukin osanottaja saa jättää vain yhden kilpailuehdotuksen. Tarkoituksena on, että ideakilpailun pohjalta jatketaan välittömästi alueen asemakaavoitusta. Palkintolautakunta antaa suosituksen jatkotoimenpiteistä kilpailun tulosten perusteella. Kunnanhallitus tekee kilpailun jälkeen päätöksen kaavamuutoksen aloittamisesta, muutosalueen laajuudesta ja kaavanlaatijakonsultista. Kilpailuehdotukset jäävät järjestäjän omaisuudeksi. Tekijänoikeus on ehdotuksen laatijalla. Kilpailuehdotuksia ei palauteta. Toimeksiannon saajalla on oikeus käyttää hyväkseen kilpailuehdotusten aiheita ja ideoita tekijänoikeuslain mukaisesti.

2.5. Kilpailuehdotusten vakuuttaminen

Kilpailun järjestäjä ei vakuuta ehdotuksia.

2.6. Kilpailun säännöt

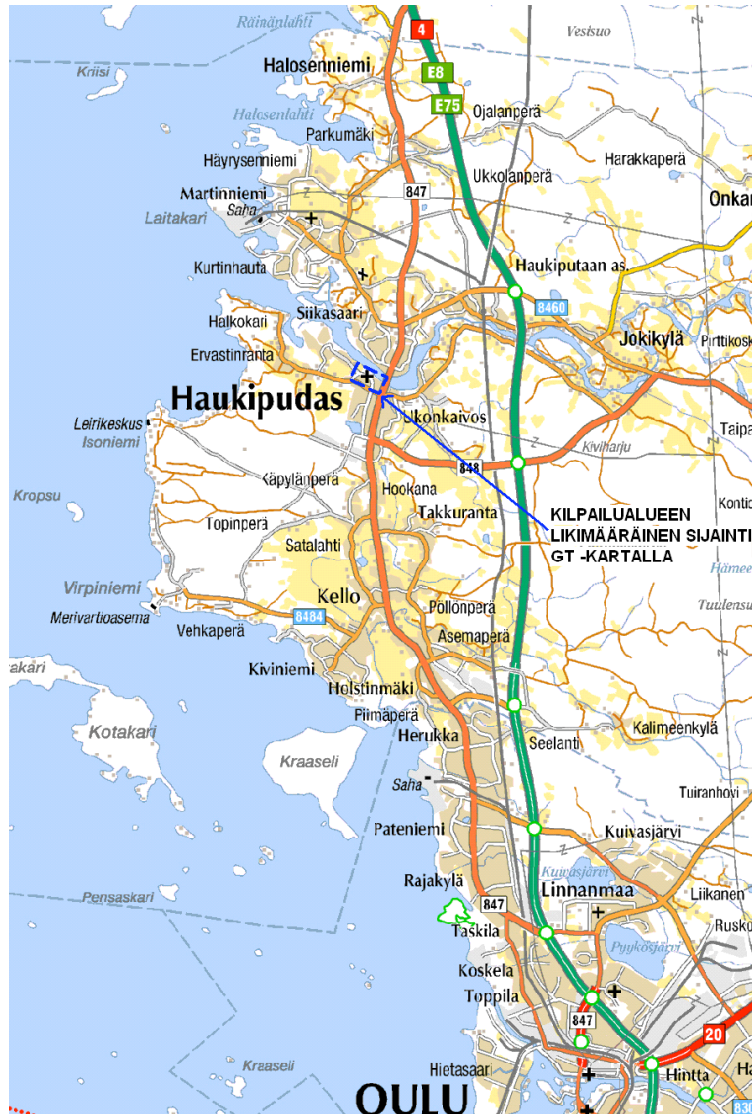
Kilpailussa noudatetaan Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä.

3. KILPAILUTEHTÄVÄ

3.1. Kilpailutehtävän taustaa

Haukiputaan kirkonkylän keskusta sijaitsee Kiiminkijoen etelärannalla noin 20 km:n etäisyydellä Oulun keskustasta. Keskustan halkaisee vanha nelostie eli nykyinen seututie 847. Kilpailualue sijoittuu tien länsipuolelle ja pääosin itä – länsi suunnassa kulkevan Rannantien pohjoispuolelle. Haukipudas järjesti jo 1985 – 86 Kirkonkylän kehittämiskilpailun uusien toteuttamiskelpoisten ajatusten löytämiseksi tavoitteena luoda omaleimainen toimiva kokonaisuus. Kilpailun voittaja Arkkitehtitoimisto Pekka Lukkaroinen laati kaavarunkotasaisen selvityksen ja sen pohjalta keskeisten alueiden asemakaavan muutoksen, joka laillistui v. 1988. Kaava ei toteutunut toivotulla tavalla, josta johdun päädyttiin v. 2001 uuteen kaavamuutokseen, joka hyväksyttiin v. 2003 ja jota koskevat valitukset korkein hallinto-oikeus hylkäsi v. 2006. Vuoden 2003 muutos vauhditti kerros- ja liiketalorakentamista Revontien-Rannantien lounaispuolella. Yleensä uusia hankkeita on käsitelty tapauskohtaisesti ja muutokset kaavaan tehty pienialaisina kokonaisuutta laajemmin tarkastelematta.

Ydinkeskusta Rannantien pohjoispuolella Kirkkotien-Herralantien alueilla on toteutunut jo 70-luvulla ja tällä alueella sijaitseekin suurin osa kilpailualueesta.

Kuva 1: Kilpailualueen sijainti suhteessa Ouluun ja lähimpiin liikenneväyliin

3.2. Kilpailualue

Kilpailualue, jonka pinta-ala on noin 7,8 ha, sijaitsee Haukiputaan kuntakeskuksessa. Kilpailualueen liittymistä ympäristöön tarkastellaan tarkastelualueen osalta. Kilpailu- ja tarkastelualue on rajattu liitekartalle.

3.2.1. Kaavoitustilanne

Yleiskaava:

Keskusta-alueella on voimassa Kirkonkylän osa-yleiskaava, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 14.6.2004 § 50. Osayleiskaavassa suunnittelualue on osoitettu pääosin keskustatoimintojen alueeksi.

Asemakaava:

Suurimmilta osin alueella on voimassa 15.9.2003 kunnanvaltuuston hyväksymä ja 18.8.2006 lainvoimaiseksi tullut asemakaava. Rannantien pohjoispuolelle kaavamuuos ei tuonut merkittäviä muutoksia eikä uutta rakennusoikeutta vaan rakenne on käytännössä vuoden 1980 voimaan tulleesta kaavasta. Uusin kaavamuuos Kirkkotien ja Herralantien risteykseen tuli lainvoimaiseksi 26.7.2007 ja se mahdollistaa risteyksen muuttamisen kiertoliittymäksi. Korttelissa 2013 on voimassa 1.7.1994 kunnanvaltuuston hyväksymä asemakaava. Kilpailualueella

on eri-ikäistä rakennuskantaa, jotka on selostettu myöhemmin. Säilytettävät rakennukset on esitetty liitteenä olevassa Kirkonkylän keskustan suojeltujen kohteiden luettelossa ja sijaintikartassa. Muiden rakennusten kohtalo on kilpailijoiden harkittavissa.

3.2.2. Rakennuskanta ja maankäyttö kilpailualueella sekä kortteleihin kohdistuvat intressit

Kortteli 2013:

Kortteliin on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu kaksi omakotitonttia (AO) sekä yksi isompi asuinpientalotontti (AP). Tontit ovat kaikki yksityisessä omistuksessa.

- Tontti 1 (AO) on rakentamaton. Sen pinta-ala on noin 1200 m². Kerroskorkeus on I ja tonttitehokkuus 0,25.
- Tontille 2 (AO) on rakennettu omakotitalo vuonna 1970. Kerrosalaa rakennuksessa on 206 m². Tontin pinta-ala on noin 1350 m². Kerroskorkeus on I ja tonttitehokkuus 0,25.
- Tontille 3 (AP) on rakennettu omakotitalo vuonna 1970 ja kerrosalaa rakennuksessa on 176 m². Tontin pinta-ala on noin 2426 m². Kerroskorkeus on I ja tonttitehokkuus 0,25.

Kortteli 2017:

Korttelin pohjoisosaan on osoitettu sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palveleva tontti (YS) sekä eteläosaan on osoitettu kaksi asuin-, liike-, ja toimistorakennusten tonttia (AL). Kulku tonteille tapahtuu Herralantien ja Puistotien kautta.

- Tontille 1 (AL) on rakennettu vuonna 1971 lasten päiväkodiksi tarkoitettu yksikerroksinen rakennus, joka on muutettu myöhemmin omakotitaloksi. Kerrosalaa rakennuksessa on 170 m². Lisäksi tontilla on 36 k-m²:n suuruinen talousrakennus. Tontin pinta-ala on noin 1611 m². Kerroskorkeus on II ja tonttitehokkuus 0,60.
- Tontille 2 (AL) on rakennettu vuonna 1971 yksikerroksinen liikerakennus, jonka kerrosala on 923 m². Tontti on yksityisen kiinteistöyhtiön omistuksessa. Tontin pinta-ala on noin 2030 m². Kerroskorkeus on II ja tonttitehokkuus 0,60.
- Tontti 3 (YS) on Haukiputaan kunnan omistuksessa. Tontille on rakennettu pysäköintialue, joka palvelee pääasiassa kunnantalon työntekijöitä. Tontin pinta-ala on noin 3909 m². Kerroskorkeus on II ja tonttitehokkuus 0,60.

Kortteleissa 2013 ja 2017 on vireillä hanke, jonka tarkoituksena on rakentaa alueelle liikekeskus sekä asuin- ja toimistorakennuksia. Hankkeesta tarkemmin jäljempänä.

Kortteli 2014:

Kortteli on osoitettu museorakennusten korttelialueeksi (YM). Korttelin ainoalla tontilla on kotiseutumuseo, joka on asemakaavassa merkitty suojeltavaksi rakennukseksi (sr-1). Kaksikerroksinen rakennus on tehty vuonna 1858 ja se on alun perin ollut lainajyvästön makasiini, joka myöhemmin on sisustettu kotiseutumuseoksi. Kortteli on Haukiputaan seurakunnan omistuksessa. Korttelin pinta-ala on noin 824 m², kerrosalaa II ja tehokkuus 0,40. Kortteliin ei kohdistu rakentamispaineita, vaan se sijaitsee kilpailualueella ympäristönsä ja liikennejärjestelyjen vuoksi. Kotiseutumuseon vaihtoehtoisesta sijoituspaikasta on vuosien saatossa keskusteltu, mutta toistaiseksi se on pysynyt nykyisellä paikallaan. Uudeksi sijaintipaikaksi on ehdotettu mm. Kirkkoniemen kansakoulun pihapiiriä.

Kortteli 2018:

Kortteliin on osoitettu kolme liike- ja toimistorakennusten tonttia (K). Kortteli on kokonaisuudessaan Haukiputaan kunnan omistuksessa.

- Tontille 1 on rakennettu vuonna 1978 liikerakennus, jonka kerrosala on 1301 m². Rakennus on yksikerroksinen ja siinä toimii päivittäistavara-kauppa. Rakennus on vuokrattu kiinteistöyhtiölle. Tontin pinta-ala on noin 2575 m². Kerroskorkeus on I-II ja rakennusoikeus 2000 k-m².
- Tontille 2 on rakennettu vuonna 1980 toimistorakennus, jonka kerrosala on 1870 m². Rakennus on kaksikerroksinen ja siinä on liike- sekä toimistotiloja mm. kunnanviraston työntekijöiden toimistotiloja. Rakennus on vuokrattu kiinteistöyhtiölle, josta Haukiputaan kunta omistaa yli puolet. Tontin pinta-ala on noin 2478 m². Kerroskorkeus on I-II ja rakennusoikeus 2000 k-m².
- Tontille 3 on osoitettu pysäköintialue, joka on myös rakennettu. Pysäköintialue palvelee tontteja 1 ja 2 sekä torialuetta. Lisäksi Kirkkotien ja Rannantien kulmaan on osoitettu katuaukio/tori. Samaan kulmaukseen on osoitettu myös rakennusala kioskille (150 k-m²), johon on jo vuonna 1981 rakennettu kioskirakennus, jonka kerrosala on 103 m². Myymälärakennuksessa toimii kukkakauppa sekä lahjatavaramyymälä. Tontin pinta-ala on noin 2841 m². Asemakaavamääräyksissä tontille on kioskin rakennusalalle osoitettu enintään 150 k-m² rakennusoikeus.

Konkreettisia, kattavampia suunnitelmia ei korttelin kehittämiseen ole ilmentynyt, mutta kortteli vaatii kehittämistä kaupunkikuvan kannalta. Tämä on selvinnyt myös yleisömielipiteissä.

Kortteli 2019:

Kortteli on osoitettu hallinto- ja virastorakennusten korttelialueeksi (YH). Korttelin ainoalla tontilla sijaitsee Haukiputaan kunnan kunnanvirasto sekä pysäköintialueet molemmin puolin rakennusta. Kaksikerroksinen rakennus on valmistunut vuonna 1972. Lisäksi tontille on rakennettu 56 k-m²:n suuruinen talousrakennus vuonna 2006. Kortteli on lähes kokonaan kunnan omistuksessa lukuun ottamatta pientä osaa korttelin pohjoisosassa, joka on seurakunnan omistuksessa. Korttelin pinta-ala on noin 6787 m². Kerroskorkeus on II ja tonttitehokkuus 0,60. Kunnanviraston kortteliin ei varsinaisesti kohdistu rakentamispaineita, vaan se sijaitsee kilpailualueella lähinnä ympäristönsä, liikennejärjestelyjen ja keskeisen sijaintinsa vuoksi.

Kortteli 2020, tontit 1 ja 3

Tontit on osoitettu asuin- liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi.

- Tontille 1 on vuonna 1966 rakennettu kerrosalaltaan 813 m²:n suuruinen kaksikerroksinen toimistorakennus. Tontin pinta-ala on noin 3054 m². Kerroskorkeus on II ja tonttitehokkuus 0,50. Tontti on yksityisessä omistuksessa. Maanomistajan mukaan tulevat tarpeet riippuvat rakennusoikeudesta ja kysynnästä, mutta kehittämishalukkuutta on asumisen ja kaupallisen toiminnan suuntaan.
- Tontille 3 on rakennettu kerrosalaltaan 1300 m²:n suuruinen kaksikerroksinen liike- ja tavaratalo vuonna 1988. Tontin pinta-ala on 2632 m² ja tonttitehokkuus 0,50.

Kortteli 2575, tontti 1:

Tontti on osoitettu liike- ja toimistorakennusten alueeksi. Tontti on yksityisessä omistuksessa. Tontille on rakennettu kaksi yksikerroksista rakennusta; SEO huoltamo/kahvila, joka on rakennettu vuonna 1980. Rakennuksen kerrosala on 214 m². Lisäksi tontilla on liike- ja tavaratalo, kerrosalaltaan 526 m², joka on rakennettu vuonna 1983. Tontin pinta-ala on noin 3395 m². Kerroskorkeus on I ja tonttitehokkuus 0,35. Kaupallisen toiminnan kehittämishalukkuutta on ilmennyt ja rakennusoikeus ja kerroskorkeuksien lisäys kiinnostaa.

Kortteli 2570:

Kortteli on osoitettu asuinkerrostalojen alueeksi ja muodostuu kolmesta eri tontista. Korttelissa on vanhoja, vuonna 1972 valmistuneita I-kerroksisia rivitaloja. Korttelin nykyinen kerrosluvu kaavan mukaan on II-III ja tonttitehokkuus 0,5 ja sen pinta-ala on noin 8177 m². Kortteli on kunnan omistuksessa ja se on vuokrattu kunnan omistamalle vuokra-asuntoyhtiölle Kiinteistö Oy Simppulanhakalle. Kerroskorkeuksien lisäystä ja rakennustehokkuuden nostoa pidetään vaihtoehtona ja ne ovat kilpailijoiden harkittavissa.

Muut alueet:

Kilpailualueella on myös voimassa olevan kaavan mukaisia katu- ja tiealueita. Herralantie, Puistotie ja Keskuskuja kuuluvat kilpailualueeseen kokonaan. Rannantie, Kirkkotie ja Revontie kuuluvat kilpailualueeseen rajauksen sisäpuolisilta osiltaan. Lisäksi kilpailualueeseen kuuluu jonkin verran puistoalueita. Hautausmaan pohjoispuolella olevalle puistoalueelle seurakunta on kaavailut pysäköintialuetta seurakuntalaisten tarpeisiin. Lisäksi seurakunta on esittänyt 4.5.2007 kunnalle, että Kirkkotie muutettaisiin hidaskaduksi ainakin Kappelitien risteykseen saakka, jolloin ei kevyen liikenteen väylää tarvittaisi Kirkkotien yhteydessä sekä lisäksi esittänyt, että Herralantie liittyisi jatkossakin Kirkkotiehen kotiseutumuseon eteläpuolelta, kuten se nytkin on, eikä kuten voimassa olevassa kaavassa kotiseutumuseon pohjoispuolelta. Esitysten perusteena ovat seurakunnan pysäköintitarpeet. Esitykset eivät ole sitovia ohjeita. Kilpailijoiden harkittavissa on, kuinka em. asiat ideakilpailussa ratkaistaan.

Vireillä olevat suunnitelmat ja hankkeet:

Kortteleissa 2013 ja 2017 on vireillä hanke, jonka tarkoituksena on rakentaa alueelle liikekeskus sekä asuinkerrostaloja. Alueen mahdollinen toteuttaja on laatinut alueelta maankäyttöluonnoksen, joka on kilpailuohjelman liitteenä. Maankäyttöluonnos ei ole kilpailijoita sitova ohje, mutta antaa viitteitä alueen rakentamisen tarpeista. Liikekeskuksen sijainti sekä liikenteen ja pysäköinnin toimivuus vaatii laajempaa tarkastelua ja lisäksi on otettava huomioon tontin ja rakennuksien visuaalinen ilme.

Haukiputaan seurakunta on myös tehnyt seurakuntakeskuksen ja kirkon ympäristön kunnostussuunnitelman, joka myös sijoittuu joiltain osin suunnittelualueeseen.

Lisäksi Kirkkotien ja Rannantien risteykseen rakennetaan toinen kiertoliittymä Haukiputaan keskustaan. Myös Revontien uudistaminen on alkanut. Suunnitelmat ovat kilpailuohjelman liitteenä.

3.3. Haukiputaan keskusta**3.3.1. Vahvuudet ja erityispiirteet**

Kuntakeskuksen maiseman ja luonnon monimuotoisuus on arvokas lähtökohta kehittämiseksi. Maantieteellinen sijainti Kiiminkijoen törmällä, kirkon ja seurakuntatalon ympäristö, pelto- ja havupuuvyöhykkeet, ojalaaksot ja selänteet luovat vaihtelevan maisemakuvan.

Kirkkotie on kulttuurihistoriallinen väylä ja oma maisematilansa, joskin sen ympäristöä leimaa liikenteellinen sekavuus ja vaikeasti hahmotettava kevyen liikenteen reitistö.

Jokilaakso on maiseman voimakkain elementti ja sisäänkäynti, joka antaa ensimmäisen vaikutelman kunnasta. Kuntakeskuksessa tästä voisi olla enemmänkin viitteitä näkyminä joelle ja reitteinä joen rantaan.

Rannan puistovyöhyke, Kirkkonniemi, venesatamavaraus, vanha hautausmaa ja Keskuspuisto ovat tärkeitä osia kunnan keskustaa yhtenäisen katkeamattoman viheralueiden verkon toteuttamisessa.

Myös kunnantalo on merkittävä rakennus keskustan hierarkiassa ja sen edustan väljyys antaa tilaa ja näkymää koko ydinkeskustalle vaikka on vielä suurena jäsentäytymättömänä pysäköintialueena.

Kirkonkylä on kunnan nopean kasvun keskeisin kohde ja painopiste. **Tiivistyvä yhdyskunta- ja palvelurakenne ja kasvava kysyntä antavat mahdollisuudet keskustan palvelujen nopealle kehitymiselle.**

3.3.2. Liikenne

Katuverkko ja Rannantie pirstovat keskeisimmän alueen ja tekevät liikennöinnin sekavaksi ja järjestäytymättömäksi. Tämä on seurausta vanha valtatie 4 eli nykyinen seututien 847 linjauksesta, joka jakaa koko Kirkonkylän hankalasti neljään osaan.

Kunta on aloittanut Rannantien-Kirkkotien-Revontien kiertoliittymän rakentamisen sekä Revontien uudistamisen lähiaikoina. Kiertoliittymä palauttaa Kirkkotien liikenteen kaksisuuntaiseksi.

Tämänkin jälkeen liikennöinnin selkeyttäminen vaatii uusia toimenpiteitä ja se on otettava yhdeksi keskeiseksi kehittämiskohteeksi.

3.3.3. Suojelukohteet ja tarpeet

Kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden luettelossa vuodelta 1993 sijoittuvat Kirkonkylän keskustaan kirkko ja kellotapuli (vk), vanha hautausmaa, kotiseutumuseo, Kirkkonniemen kansakoulu ja etempänä Kirkkotiellä Pohjamon ja Holman pihapiirit. Lisäksi asemakaavassa on suojelumerkintä vanhan Herralan pihapiirin kivinavetalla (Navettaravintola), joka on kyläkuvan kannalta merkittävä rakennus. Kilpailualueella näistä rakennuksista on vain kotiseutumuseo. Tarkastelualueella sijaitsee kirkko ja kellotapuli, hautausmaa, Kirkkonniemen kansakoulu sekä kivinavetta. Kirkonkylän keskustan suojeltujen kohteiden luettelo ja sijaintikartta on kilpailuohjelman liitteenä.

Muu rakennuskanta ei ikänsä puolesta ole suojeltavaa, mutta tarkemmalla inventoinnilla myös uudempi rakentaminen ja perinteiset kyläkuvan näkymät saattavat osoittautua säilyttämisen arvoisiksi. Myös arvokkaat ikivanhat puut tulisi säilyttää.

3.3.4. Keskustan kehittämistarpeet ja tavoitteet

Nykytilanteen ongelmat ja uhkakuvat:

Kirkonkylän ongelmia ovat vanhentunut rakennuskanta 70-luvulta, liikennejärjestelyjen kehittämistarve, kevyen liikenteen reittien epäjatkuvuus, rikkonainen rakenne, tehoton maankäyttö, jäsentäytymätön pysäköinti, epämääräiset asfalttikentät, epäsiisteys ja yleisilmeen viimeistelemättömyys sekä selkiytymätön ylläpidon vastuunjako. Nämä koetaan laajasti yleisömielipiteissäkin keskustan nykytilanteeksi. Kuntalaiset poikkeavat keskustassa vain välttämättömillä asioilla, muutoin eivät. Ei ole mitään viihtyisää kokoon-tumispaikkaa, elävää kylänraittia tai avaraa aulaa, joka olisi vetovoimainen kuntalaisten yhteinen olohuone.

Vaarana on, että uudet ajanmukaiset kaupalliset palvelut saattavat sijoittua etäälle keskustasta ja erikoisliikkeet kaupunkiin ja pääväylien risteysalueille. Vanha keskusta näivetty ja rappeutuu entisestään johtaen koko kunnan vetovoimaisuuden ja seudullisen kilpailuasetelman heikkenemiseen. Asiointitottumukset muuttuvat ja ostovoima virtaa kuntarajojen ulkopuolelle. Mielikuvia kuntakeskuksesta ja sen kaupallisesta kilpailukyvästä ja viihtyisyydestä on sitten vaikea kääntää paremmaksi.

Tavoitteet:

Kunnat ovat viime vuosina pyrkineet parantamaan keskustojen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta. Kunnat haluavat menestyä seudullisesti ja jopa valtakunnalli-

sesti kilpailussa asuinpaikkakunnan viihtyisyydestä ja kuntakeskuksen korkeatasoisista palveluista.

Kirkonkylän keskustan kehittämishankkeen tavoitteena on parantaa keskustan viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta sekä luoda edellytykset korkeatasoisen, monipuolisten palveluiden ja toimivan kuntakeskuksen synnylle. Toimiva ajanmukainen kaupallinen keskus ja samalla viihtyisä kohtaamispaikka muodostuu monista erilaisista tekijöistä ja toimijoista. Kehittämishankkeen ja ideakilpailun tarkoituksena on luoda edellytykset tavoitteisiin pääsemiselle.

Rakennuskanta, tonttien rakennusoikeudet ja kerroskorkeudet eivät vastaa nykyaikaiselle kuntakeskukselle asetettuja tulevaisuuden tarpeita. Liikennöinnin uudistaminen, kaupallisten toimintamahdollisuuksien parantaminen, pysäköinti- ja torijärjestely, kevyen liikenteen yhteystarpeet ja yleensä toimivuuden ja viihtyisyyden parantaminen, ovat keskeisiä lähtökohtia kehittämishankkeelle.

Liikennöinti ja liikkuminen, pysäköinti mukaan lukien, vaikuttavat olennaisesti elinympäristön toiminnalliseen sujuvuuteen. Mahdollisimman vaivattomat ja eri ryhmien tasa-arvoiset liikkumisen mahdollisuudet ovat hyvän ympäristön yksi tärkeä kriteeri. Myös eri ryhmien esteettömän liikkumisen mahdollisuudet tulee turvata.

Esteettiset kysymykset ovat myös olennainen osa alueen kokemisena viihtyisäksi yhtä hyvin satunnaiselle vieraille tai matkailijalla kuin kuntalaiselle ja asukkaalle.

Kylän ja alueen erityispiirteet tulee säilyttää ja jättää tilaa myös virkistysalueille ja taajamametsille. Paikkakunnan merellisyys ja rannan läheisyys tulee näkyä myös keskustassa. Myös taideteoksilla ja istutuksilla sekä niiden sijoittelulla voidaan edesauttaa viihtyisän ympäristön muodostumista.

Viihtyisän keskustan toiminnallista monipuolisuutta edesauttaa, jos rakenne on sekoittunut. Tällaisessa ympäristössä palvelut, asuminen, työpaikat ja virkistys nivoutuvat yhteen, jolloin alueen yrityksillä ja palveluilla on paremmat elinmahdollisuudet kuin yksipuolisilla liikekeskuksilla tai asuinalueilla. Turvallisuus on myös hyvän elinympäristön ominaisuuksien keskeinen kriteeri. Erilaisia toimintoja sekoittavalla maankäytöllä ja rakenteella voidaan vaikuttaa myös turvallisuuden tunteeseen.

Aikuisopiston projektinhallintakoulutuksen opiskelijat Kristiina Laurila ja Mairit Toppi laativat näyttötyönään raportin kuntakeskuksen kehittämisen ideoinnista ja järjestivät 16.11.2006 kehittäjäpäivän, johon kutsuttiin asiasta kiinnostuneita kuntalaisia ja yrittäjiä, mutta myös kunnan, seurakunnan ja lehdistön edustajia. Myös tästä laaditussa raportissa on selkeästi ja kattavasti todettu ongelmat, puutteet ja kiireelliset parannustoimenpiteet. Lisäksi talvella 2007 lähetettiin ydinkeskustan keskeisimpien alueiden maanomistajille kysely, jonka tulokset ovat kilpailuohjelman liitteenä.

Haukiputaan kirkonkylän ydinkeskustan kehittämisen tavoitteet tiivistettynä:

- edellytykset kuntakeskuksen vahvistumiselle sekä korkeatasoisen ja toimivan ajanmukaisen kaupallisen keskuksen synnylle
- ydinkeskustan viihtyisyyden, esteettisyyden ja vetovoimaisuuden lisääminen
- monipuolisten palveluiden, asumisen, työpaikkojen ja virkistysalueiden yhteen nivoutuminen viihtyisän kokonaisuuden muodostamiseksi ydinkeskustaan

Mahdollisuudet:

Haukiputaan väestöpohja, nopea kasvu ja sen tuoma kertautuva ostovoiman lisäys ovat vahva perusta ja lähtökohta myös kaupallisten palvelujen

kehittymiselle. Kirkonkylä on ollut asuinalueiden kaavoituksen painopisteenä jo pitkään. Tästä seurannut lisääntyvä kysyntä on pääasiassa kohdistunut kuntakeskukseen ja mahdollistanut määrällisesti kaupan palveluiden kasvun. Kirkonkylän muu palveluverkko, julkiset palvelut, joukkoliikenneyhteydet, vapaa-ajan, liikunnan ja virkistykseen mahdollisuudet eli kaikki lähipalvelut ovat hyvin keskittyneitä ja helposti saavutettavissa. Jokiranta ja yhteys merelle tuovat kuntakeskukselle poikkeavaa lisäarvoa mahdollistaen mm. veneily-yhteyden ja vierasvenesataman.

3.4. Ideakilpailun tavoitteet ja suunnitteluohjeet

Ideakilpailulla haetaan ideoita tulevan maankäytön ratkaisemiseksi ja asemakaavan muuttamisen pohjaksi.

Kilpailun tavoitteena on löytää ehdotus, joka omalla tavallaan parhaiten antaa suuntaa keskustan kehittämiseksi ja täydentää sekä vahvistaa kuntakeskuksen asemaa taajamarakenteessa.

Alueen edellytysten parantaminen kaupallisen keskustan kehittämiseksi on tärkeä lähtökohta ja tällä kilpailulla etsitään maankäytön ratkaisua uuden lisärakentamisen mahdollistavan asemakaavan laatimiseksi. Alueella pyritään sen erityispiirteet huomioonottavaan ja korkealaatuiseen rakentamiseen, joka nostaa keskustan imagoa ja lisää sen vetovoimaa.

Suunnitteluohjeena toimivat tässä kilpailuohjelmassa määritellyt kehittämistarpeet ja -tavoitteet. Tarkastelualueetta, osana toiminnallista kokonaisuutta arvioidaan vain siltä osin, kuinka kilpailija on liittännyt kilpailualueen ympäröivään alueeseen.

Kaavallisesti suunnittelussa ohjeena toimivat Kirkonkylän osayleiskaavan tavoitteet, mutta voimassa olevat asemakaavat eivät ole ohjeena suunnittelussa.

Suunnitelmat tulisi voida toteuttaa tontti- tai korttelikohtaisesti lukuun ottamatta liikennesuunnitelmia.

3.4.1. Kilpailuehdotusten arvosteluperusteet

Kilpailun arvosteluperusteena ovat ratkaisut kilpailualueella. Tarkastelualueetta osana toiminnallista kokonaisuutta arvioidaan vain niiltä osin, kuinka kilpailualueen yhteydet liittyviin alueisiin on ratkaistu.

Palkintolautakunta kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin arvosteluperiaatteisiin:

- **taajamakuvan yleisilme ja miljööön arkkitehtoninen laatu**
- **mahdollisen uuden liikekeskuksen sijainti ja visuaalinen ilme**
- **liikennejärjestelyiden ja muiden ongelmakohtien ratkaiseminen**
- **eri toimintojen yhteen nivoutuminen viihtyisän kokonaisuuden muodostamiseksi**
- **torialueen toimivuus ja sijainti**
- **alueen erityispiirteiden huomioon ottaminen ja vahvuuksien hyväksikäyttö sekä virkistysyhteydet, mm. Kiiminkijokirannan näkyminen ja meren läheisyys**
- **alueen imago ja myönteinen huomioarvo**
- **käyttökelpoisuus asemakaavan ja rakentamisen toteutuksen ja enakoitavissa olevien hankkeiden pohjaksi**
- **aluekokonaisuuden yhdyskuntateknisen infrastruktuurin toteuttamiskelpoisuus**

4. EHDOTUSTEN LAADINTAOHJEET

4.1. Vaadittavat asiakirjat luonnosmaisina

1. Maankäyttökaavio 1:1000, jossa kilpailijan on esitettävä alueesta kaaviomainen maankäyttökuva. Maankäyttökaavio laaditaan kilpailualueelta, mutta siinä on esitettävä alueen liittyminen tarkastelualueeseen ja eten-

- kin Kiiminkijokirantaan. Maankäyttökaaviosta tulee ilmetä kerrosalat, kerrosluvut, käyttötarkoitus, ehdotettu tonttijako, liikennejärjestelyt, huoltoliikenne ja pysäköinti autopaikkalaskelmineen.
2. Asemapiirros varjostettuna 1:1000 vain kilpailualueelta, jossa tulee esittää rakennusten lisäksi piha-alueiden järjestely, istutukset ja pysäköinti sekä liittyminen ympäristöön.
 3. Vähintään yksi aksonometrinen tai perspektiivinen kuva kilpailualueesta.
 4. Lyhyt selostus (A4), jossa esitetään kilpailutyön ratkaisun pääperiaatteet eli miten alue tulee kilpailijan mielestä toteuttaa, mitkä ovat olleet suunnitteluratkaisun lähtökohdat ja miksi on päädytty tähän ratkaisuun.
 5. Selostuksessa tulee esittää perustelut alueen toimivuudesta, tonttijaosta, rakentamisen toteutettavuudesta jne.
 6. Selostuksessa tulee esittää laskelma eri käyttötarkoituksiin osoitettujen korttelialueiden pinta- ja kerrosaloista sekä selvitys autopaikoista. Selostus jätetään kahtena kappaleena siten, että toinen kiinnitetään piirustusalueeseen ja toinen jätetään irrallisena muiden asiakirjojen ohella.
 7. Halutessaan kilpailija voi esittää ehdotustaan selventäviä piirroksia ja kaavioita enintään yhdellä piirustusalueella.

4.2. Piirustusten esitystapa

Piirustusten on oltava julkaisukelpoisia, yksi sarja kiinnitettynä jäykälle 594 x 841 mm (A1) alustalle. Värien käyttö on suotavaa. Lisäksi tulee asiakirjoista jättää irralliset, mustavalkoiset, kopiointikelpoiset A3 - pienennökset.

4.3. Kilpailusalaisuus

Kilpailu on salainen. Jokainen asiakirja on varustettava nimimerkillä. Nimimerkin toivotaan kuvastavan uudistettua keskusta-aluetta ja kilpailijan sille luomaa erityispiirrettä. Kilpailuehdotuksen mukana on lähetettävä suljettu ja nimimerkillä varustettu läpinäkymätön kirjekuori, jonka sisällä on ehdotuksen tekijän nimi, nimi, osoite ja puhelinnumero. Lisäksi on ilmoitettava kenellä on tekijänoikeus.

4.4. Kilpailuehdotusten sisäänjättö

Ehdotukset on osoitettava palkintolautakunnalle ja toimitettava 11.1.2008 klo 15.30 mennessä ao. osoitteeseen tai todistettavasti jätettävä samana päivänä postin tai vastaavan kuljetusliikkeen toimitettavaksi.

Haukiputaan kunta

Maankäyttö

PL 14

90831 Haukipudas

Lähetyksen päälle on merkittävä ”Keskustan ideakilpailu”.

Haukiputaalla 1.10.2007

Palkintolautakunta

Marjukka Manninen,
puheenjohtaja

Janne Vierelä,
sihteeri